

Praznovanje velikonočnih praznikov doma

VELIKI ČETRTEK
VELIKI PETEK
VELIKA SOBOTA
BLAGOSLOV JEDIL
VELIKONOČNA VIGILIJA
VELIKA NOČ

PRAZNOVANJE VELIKEGA ČETRKA

PRIPRAVILA
ANNA HENNERSPERGER

Otok svetlobe v temi

Na veliki četrtek zvečer se začnejo trije velikonočni dnevi Jezusovega trpljenja in umiranja, počitka v grobu in vstajenja. Nemško ime »Gründonnerstag« izhaja iz besede »gronan« = jokati. Na današnji dan so se v začetkih Cerkve v skupnost ponovno pridružili tisti, ki so bili med postnim časom kot javni spokorniki in kot jokajoči izločeni iz evharističnega praznovanja.

Na veliki četrtek se, kot nakazuje poimenovanje v nemščini, kuhajo zelene jedi – na primer špinača – ali se v kuhinji uporabljajo zelena zelišča. Cerkveno praznovanje velikega četrka, pri katerem se kristjani zbirajo zvečer, ima dve gorišči kot elipsa. Prvo je umivanje nog kot znamenje Jezusovega služenja in ljubezni. Gostitelj zadnje večerje si obleče delov-

no obleko in si umaže roke. Pokaže, da se obraz zemlje spreminja z dejanji ljubezni. Drugi poudarek je ustanovitev evharistije na zadnji večerji. Jezus je še vedno prisoten v razdeljenem kruhu in v stisnjenem vinu. V noči od velikega četrka na veliki petek lahko z Jezusom bedimo in molimo. S svojimi učenci in učenkami gre iz svetlosti in varnosti sobe zadnje večerje v temno in grozečo noč. Zanj je to noč smrtnega strahu in osamljenosti, noč spraševanja in dvomov, noč izdaje in zapuščenosti.

Vendar je tudi – po dolgem boju – noč pokornosti Božji volji.

Ta noč nas vabi, da svoje strahove in boleče izkušnje brezupa, žalosti in teme v življenju – kot Jezus – položimo v Božje roke. Noč vas vabi, da zaprosimo za moč za svoje lastno življenje in zaupamo v Božjo bližino, če želimo reči »da« nepovabljenim izzivom v življenju.

Obhajanje velikega četrka

Mizo za večerjo pogrnite bolj praznično kot ob delavnikih: s prtom in cvetjem, če imate možnost. Tudi sveča ali čajna svečka pred posameznim pogrnjkom ustvarjata ozračje.

Praznovanje se začne s skupno večerjo. Zmolite skupaj enostavno molitev v zahvalo za darove in si med jedjo pripovedujte: Katerega lepega skupnega obeda se spominjamo? Kaj je bilo takrat posebno? Naslednja besedila so načrtovana za poznejši večerni čas. Dogovorite se za uro za skupno obhajanje bedenja. Kdor je sam, naj se dogovori za istočasno molitev z drugo osebo na daljavo. Prižgite sveče. Pripravite Sveto pismo in Glorio, če sta na voljo. Mirna glasba med posameznimi elementi praznovanja je alternativa petju.

VELIKI ČETRTEK

Začetek

Voditelj (V): V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vsi: Amen.

V: Skupaj smo jedli in doživeli medsebojno povezanost. Tudi Jezus je obhajal večerjo s svojimi najbližjimi prijatelji. Vedel je, da gre za obrok slovesa. Zdaj se s svojimi učenci in učenkami podaja od sobe zadnje večerje v Jeruzalemu skozi dolino Cedron do vrta Getsemani ob vznožju Oljske gore. Na tem vrtu ga z vso močjo zajame groza pred smrtjo. On, ki je v svojem javnem delovanju tako zelo skrbel za vse ljudi in jim bil blizu, je zapuščen in sam s svojimi stiskami in svojim strahom.

Preberite besedilo

In ko so odpeli hvalnico, so odšli proti Oljski gori.

Tedaj je prišel Jezus z njimi na kraj, ki se imenuje Getsemani, in jim rekel: »Sedite tukaj, medtem ko stopim tja, da bom molil.« S seboj je vzel Petra in oba Zebedejeva sinova. Začel se je žalostiti in trepetati. Tedaj jim je rekel: »Moja duša je žalostna do smrti. Ostanite tukaj in bedite za menoj!« In šel je malo naprej, padel na obraz in molil: »Moj Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene, vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti.« Nato je šel k učencem in ugotovil, da spijo. Rekel je Petru: »Tako, eno uro niste mogli ostati budni z menoj? Bedite in molite, da ne pridete v skušnjavo!

MT 26,30.36-41A

Vzemite si čas za tišino, poslušajte mirno glasbo ali zapojte pesem »Bodi tu in čuj zdaj z menoj« (Gloria 889)

V: Mnogo ljudi opravlja nočno službo. Tudi to noč. Bedijo, da lahko drugi spijo v miru. Skrbijo za bolne, za brezdomce, za popotnike in za naše preživetje. Nekateri ljudje ne morejo spati zaradi bolečine ali občutka osamljenosti.

Drugi pa so budni zaradi velikih skrbi in strahu pred prihodnostjo, še posebej zdaj v teh negotovih časih korona-križe.

Strah je del življenja. To vemo in še vedno upamo, da nas ne bo napadel nenadoma in brez opozorila.

»Angustus«, latinska beseda, pomeni ozek. Kjer vlada strah, postane ozko. Strah ima veliko obrazov. Tudi Jezus je noč pred svojo obsodbo prebedel, ker ga

je ujel strah. Skozi to se je znal prebiti, ker je z zaupanjem položil svoj strah v Božje roke. Z njim bedimo in molimo.

Preberite besedilo

Spet drugič je šel in molil: »Moj Oče, če ta kelih ne more mimo, ne da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja!« Ko se je vrnil, je spet videl, da spijo, kajti njihove oči so bile težke. Pustil jih je, spet odšel in tretjič molil z istimi besedami. Nato je prišel k učencem in jim rekel: »Še vedno spite in počivate? Glejte, približala se je ura, in Sin človekov je izroččen v roke grešnikov. Vstanite, pojdemo! Glejte, tisti, ki me je izročil, se je približal.«

MT 26,42-46

Kratka tišina – mirna glasba ali pesem »Oljsko goro tiha noč pokriva« (Gloria 112)

V: Trenutno je za mnoge prihodnost negotova. Narašča strah pred izgubo službe, pred finančnimi težavami zaradi skrajšanega delovnega časa ali zaprtja podjetij, pred padcem na družbeni lestvici, pa tudi strah pred okužbo, pred ločitvijo ali razpadom družine.

To noč mislimo na vse, ki trpijo zaradi velikega strahu ali panike, ki so zaradi bremen življenja ranjeni ali zlomljeni, ki se bojijo tišine in spokojnosti in ne vzdržijo več doma, ki se ne počutijo več kos zahtevam svojega vsakdana in jim primanjkuje moči in poguma za življenje, ki vedno potegnejo krajši konec, ki čakajo na rezultate preiskav, ki so dobili težko zdravniško diagnozo, ki umirajo.

Vse naše prošnje in molitve združujemo v molitvi, ki nas jo je naučil Jezus: Oče naš, ki si v nebesih ...

Prošnja za blagoslov

Bog naj nas blagoslovi in varuje to noč in vsak dan.

Objame naj naš strah in naj je naša moč in naša zaščita.

Bog naj obrne svoj obraz k nam; naj nas tolaži in zdravi.

Drži naj nas v roki in varuje naše življenje.

V imenu Očeta

in Sina

in Svetega Duha. Amen.

Veliki petek je prvi dan velikonočnega tridnevja in dramaturško najnižja točka velikonočne zgodbe.

Impulz

Realna smrt, pravo umiranje

Veliki petek nas spominja na trpljenje in smrt Jezusa Kristusa. Jezusova smrt je resnična, težka in trda stvar, ni čarovniški trik, ni metafora. Njegova smrt na križu, ki jo pretrpi za vse ljudi, je resnična smrt, ki na zemlji konča njegov zemeljski, človeški obstoj. Jezus doživlja trpljenje, doživlja strah pred smrtjo in obup. In kot končno posledico svoje ljubezni daje svoje življenje za nas ljudi. Te najtemnejše ure, trenutka smrti, brutalne, strašne Jezusove smrti, se spominjamo na veliki petek. Dosegli smo dno doline – vendar še ni konec. Veliki petek je del velikonočnega tridnevja med zadnjo večerjo in vstajenjem. Smrt ni konec, je prehod, povezan z zahvalo za Božjo ljubezen ter Jezusovo daritev. Pri vsem cinizmu, pri vsej grozi, pri vsej nesmiselnosti umiranja in smrti lahko v tej najtemnejši temi vidimo upanje na vstajenje in večno življenje. Veliki petek ne odvzame groze smrti, ne odvzame trpljenja – ampak smrt ni konec. Kaže na veliko noč, na vstajenje, na večno življenje.

Priprava

Vzemite si čas ob 15. uri, uri Jezusove smrti. Na prazno mizo postavite Sveto pismo (in Glorio, če je na voljo), zraven postavite svečo in položite križ. Ob mizi se zberite s svojimi najdražjimi. Če imate kakšen križev pot, ga lahko preberete. Za vse, ki ga nimate, je tukaj nekaj nasvetov za kratko razmišljanje na veliki petek.

Začetek

Prižgite svečo in odprite Sveto pismo na mestu evangelija.

Pokrižajte se in začnite s praznovanjem »V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.«

Prosrite, naj kdo iz vaše družine prebere berilo iz

Glej, zaradi križa je prišlo veselje na ves svet

PRIPRAVIL MAX FRITZ

PRAZNOVANJE VELIKEGA PETKA

knjige preroka Izaija (glejte stolpec).

Zapojte skupaj pesem ali prisluhnite glasbi (glejte glasbene namige).

Prositate, naj kdo prebere odlomek iz evangelija (glejte stolpec na desni).

Trenutek tišine.

Preberite meditacijo:

Jezus v smrtnem boju:

»Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?«

Njegova zadnja molitev:

»Oče, v tvoje roke izročam svojega duha.«

Njegova zadnja zapoved:

»Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj!«

Njegove zadnje besede:

»Dopolnjeno je.«

Smrtna tišina velikega petka.

V križu je odrešenje. V križu je upanje. V križu je življenje.

Hvaljen bodi, Gospod Jezus Kristus, ker si za nas daroval svoje življenje.

Prosimo te:

Vsi: Usmili se nas, o Gospod, usmili se nas.

Prošnje: Izrecite svoje prošnje. Vsak od zbranih naj izrazi svoje želje Bogu in se ob tem spoštljivo dotakne križa, ki je na mizi. Odgovorite na prošnje skupaj z: »Usmili se nas, o Gospod, usmili se nas.«

Očenaš

Skupaj zmolite molitev, ki nas jo je naučil sam Jezus: Očenaš.

Sklepna molitev

Nekdo prebere:

Gospod Jezus, daroval si se za naše grehe in z nami delil usodo smrti. Toda življenje je

močnejše od smrti. Zato se ti zahvaljujemo, ker si zmagovalc nad grehom in smrtjo. Za nas si postal človek, po skrivnosti trpljenja in vstajenja pa si nas dvignil in okreplil. Spremljaj nas vsak dan na naši življenjski poti in nas vodi do cilja. Ki z Bogom Očetom v edinstvu s Svetim Duhom živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Zaključek

Zapojte skupaj pesem ali poslušajte glasbo.

Glasbeni namigi:

Če imate pri roki Glorio, so za veliki petek primerne naslednje pesmi:

Kraljevo znamenje, križ stoji (Gloria 109)

Duša, le pojdi z mano (Gloria 108)

Liapa roža (Gloria 121)

Moji rojaki, kaj sem vam storil (Gloria 124)

Križev pot: Gloria 156

Če glasbo raje poslušate, ponuja veliki petek veliko možnosti. Nekaj predlogov:

Postne pesmi: <https://www.youtube.com/watch?v=KEzteAB8U9s>

Jakob Petelin Gallus: Ecce quomodo moritur justus: <https://www.youtube.com/watch?v=mFBklMGhYjE>

Mati žalostna je stala: https://www.youtube.com/results?search_query=Mati+%C5%BEa+lostna+je+stala

Joseph Haydn: Sedem zadnjih besed našega Odrešenika na križu (Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuz)

Pergolesi: Stabat mater

Pasijonska glasba Johanna Sebastiana Bacha

Gustav Mahler, Simfonija št. 2 »Vstajenje«

(Finale, 4. stavek)

John Lennon: Imagine

Sting: Fragile

Coldplay: Fix you

Berilo

Iz 53,3-5

Berilo iz knjige preroka Izaija

Bil je zaničevan in zapuščen od ljudi, mož bolečin in znanec boleznin, kakor tisti, pred katerim si zakriva-jo obraz, je bil zaničevan in nismo ga cenili.

V resnici je nosil naše bolezni, naložil si je naše bolečine, mi pa smo ga imeli za zadetega, udarjenega od Boga in ponižanega. On pa je bil ranjen zaradi naših prestopkov, strt zaradi naših krivd. Kazen za naš mir je padla nanj, po njegovih ranah smo bili ozdravljeni.

Evangelij

Iz 53,3-5

Iz svetega evangelija po Janezu

Ko so vojaki križali Jezusa, so mu vzeli oblačila – razdelili so jih na štiri dele, za vsakega vojaka po en del – in suktno. Suknja pa je bila brez šiva, od vrha scela stkana. Med seboj so se dogovorili: »Nikar je ne parajmo, ampak žrebajmo zanjo, čigava bo,« da se je tako izpolnilo Pismo, ki pravi: Razdelili so si moja oblačila in za mojo suktno so žrebali.

In vojaki so to storili. Poleg Jezusovega križa pa so stala njegova mati in sestra njegove matere, Marija Klopajeva in Marija Magdalena. Ko je Jezus videl svojo mater in zraven stoječega učenca, katerega je ljubil, je rekel materi: »Žena, glej, tvoj sin!« Potem je rekel učencu: »Glej, tvoja mati!« In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi.

Nato je Jezus, ker je vedel, da je že vse izpolnjeno, in da bi se izpolnilo Pismo, rekel: »Žejem sem.« Tam je stala posoda, polna kisa. V kis namočeno gobo so nataknili na hizop in mu jo podali k ustnicam. Ko je Jezus vzel kisa, je rekel: »Izpolnjeno je.« In nagnil je glavo in izročil duha.

VELIKA SOBOTA

Dan Jezusovega počitka v grobu

 PRIPRAVIL
 KLAUS EINSPIELER

Na Koroškem je običaj, da duhovnik oziroma diakon v cerkvi ali na drugih krajih na veliko soboto blagoslovi izbrana jedila. To letos zaradi epidemije koronavirusa ni mogoče. Zato so verniki vabljeni, da sami blagoslovijo svoja jedila. Na tem ozadju se bodo morda nekateri vprašali, ali tak »žegen« sploh kaj velja, ali je to tudi dovoljeno? Odgovor je jasan: Seveda je dovoljeno, ne samo v času krize. Vsak kristjan je namreč po zakramentu svetega krsta poklican, da blagoslavlja. Starši na primer blagoslavlajo svoje otroke in jih tako zaupajo Božjemu varstvu. Blagoslavljammo hrano, ki jo zaužijemo pri omizju in tako izrazimo svojo hvaležnost. Pri večjih slovesnostih smo navajeni, da duhovnik prevzame za nas to nalogo. Letos pa so verniki povabljeni, da pri skupnem omizju v svojih domovih sami blagoslovijo velikonočna jedila.

Kako naj torej blagoslavljammo? Najpomembnejši del opravila je blagoslovna molitev. Beseda »blagosloviti« pomeni »dobro govoriti o nečem«. Blagoslovna molitev torej postavi to, kar smo prejeli, v Božjo luč. Križ pa je prav v teh dneh, ko se spominjamo Kristusove smrti in vstajenja, osrednje znamenje Božje naklonjenosti človeku. V njem je naše odrešenje, življenje in vstajenje. Kar smo pokrižali, smo s tem tudi blagoslovili, to pomeni zaznamovali s simbolom našega odrešenja. Včasih osebe ali predmete tudi pokropimo z blagoslovljeno vodo, ni pa nujno potrebno.

Tukaj najdete vzorec, kako blagosloviti velikonočna jedila doma; poleg tega še blagoslov vode in ognja (če velikonočna jedila po starem običaju kuhate in pečete z blagoslovljenim ognjem).

Blagoslov velikonočnih jedil

Jedila blagoslovimo na veliko soboto ali velikonočno nedeljo ob praznično pogrjnjeni mizi, na kateri pripravimo svečo. Slavje vodi eden izmed družinskih članov (V). Kratka oblika sestoji iz križa, blagoslovne molitve in očenaša.

Začetek Na začetku prižgemo svečo. **Nato lahko zapojemo primerno pesem, na velikonočno nedeljo je to velikonočni spev, na veliko soboto pa na primer »Hvalite vsi rodovi« (Gloria 844). Voditelj oz. voditeljica pravi:**

V: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vsi: Amen.

Uvodne besede

Kdo izmed navzočih ali pa voditelj oz. voditeljica prebere uvodne besede.

Prva beseda, ki jo je Bog po stvarjenju sveta namenil človeku, je bila blagoslov. To pomeni, da človeštvo od začetka vse do danes spremlja Božja dobrohotnost. Blagoslavljammo v imenu Očeta, ki je vse ustvaril, Sina, ki je po svojem križu svet odrešil in Svetega Duha, ki nas oživlja in posvečuje. Blagoslov velikonočnih jedil je torej izraz naše hvaležnosti, da nas je Kristus odrešil s svojo smrtjo in svojim vstajenjem. Skupni obed nas spominja, da se je vstali Kristus prikazal svojim učencem in jedel z njimi. Poleg tega pa usmerja naš pogled tudi na nebeško gostijo, ki je veliki cilj našega življenja. Človek pa ne živi samo od kruha. Preden bomo blagoslovili velikonočna jedila, najprej prisluhnimo Božji besedi.

Nato kdo izmed navzočih prebere berilo.

Berilo iz prvega pisma apostola Pavla Korinčanom

Spominjam vas, bratje in sestre, na evangelij, ki sem vam ga oznanil in ste ga tudi sprejeli ter stojite trdni v njem. Izročil sem vam predvsem to, kar sem sam prejel: Kristus je umrl za naše grehe, kakor je v Pismih. Pokopan je bil in tretji dan je bil obujen, kakor je v Pismih. Prikazal se je Kefu, nato dvanajsterim. Naj bom torej jaz ali oni, tako oznanjamo in tako ste sprejeli vero. (1 KOR 15,1.3-5.11)

Ali:

Berilo iz pete Mojzesove knjige

Nadte bodo prišli vsi ti blagoslovi in te dosegli, če boš poslušal glas Gospoda, svojega Boga. Blagoslovljen boš v mestu in blagoslovljen boš na polju. Blagoslovljen bo sad tvojega telesa, sad tvoje zemlje, sad tvoje živine, prireja tvojega goveda in prirastek tvoje drobnice. Blagoslovljena bosta tvoj koš in tvoje nečke. Blagoslovljen boš ob prihodu in blagoslovljen boš ob odhodu. Gospod bo zapovedal blagoslovu, da bo s teboj v tvojih žitnicah in pri vsem, česar se lotijo tvoje roke, in te bo blagoslovil v deželi, ki ti jo daje Gospod, tvoj Bog. (5 Mz 28,2-6.8)

Po kratkem molku voditelj oz. voditeljica zmoli blagoslovno molitev.

V: Po Kristusovi smrti in njegovem vstajenju so postali deležni Božjega blagoslova vsi rodovi. Prosimo sedaj Gospoda, da blagoslovi ta jedila in našo skupnost, da bo v velikonočnem veselju zbrana ob tej mizi. Gospod Jezus Kristus, po svojem vstaje-

nju si se prikazal učencem in se z njimi družil pri skupnem obedu. Zahvaljujemo se ti, da si tudi nas zbral v velikonočnem veselju, da bi zaužili te dobrine. Usliši našo molitev in blagoslovi te jedi: kruh, pirhe, hren, meso ...

Na tem mestu naredimo nad hrano križ.

Ostani pri nas, ki smo zbrani v tvojem imenu. Utrdi med nami vez miru in sloge. Nekoč pa nas zberi pri sebi k večni gostiji, kjer ne bo več žalovanja, bolečine in smrti. Ki živiš in kraljuješ vekomaj.

Vsi: Amen.

Jedila lahko pokropimo z blagoslovljeno vodo. Nato zmolimo Gospodovo molitev.

Oče naš

V: Skupno molimo, kakor nas je učil moliti naš Gospod Jezus Kristus.

Vsi: Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, in ne vpelji nas v skušnjavo, temveč reši nas hudega. Tvoje je kraljestvo, tvoja je oblast in slava vekomaj. Amen.

Sklep

V: Bog požegnaj!

Blagoslov vode

Na začetku se pokrižamo. Potem je berilo.

Berilo iz knjige preroka Izaija.

Tisti dan boš rekel: Zahvaljujem se ti, Gospod, ker si se jezil name, a se je tvoja jeza pomirila in si me potolažil. Glej, Bog je moja rešitev, zaupam in se ne bojim, kajti moja moč in moja pesem je Gospod Bog, bil je moja rešitev. Z veseljem boste zajemali vodo iz studencev odrešenja. Tisti dan boste rekli: Zahvaljujte se Gospodu, kličite njegovo ime, oznanjajte med narodi njegova dela, razglašajte, da je vzvišeno njegovo ime. Pojte Gospodu, ker je storil velika dela, naj bodo znana po vsej zemlji. Zaukaj in zavriskej, ki prebivaš na Sionu, ker je velik

v tvoji sredi Sveti Izraelov. (Iz 12,1-6)
Nadaljujemo z blagoslovno molitvijo in očenašem.

Blagoslovna molitev

V: Gospod, naš Bog, danes se spominjamo, kako čudovito si nas ustvaril in še čudoviteje odrešil.

Prosimo te, blagoslovi to vodo.

Na tem mestu naredimo nad vodo križ.

Vodo si ustvaril, da zemljo dela rodovitno, nas po poživilja in očičuje. Uporabil si jo v svojem usmiljenju, ko si z vodo rešil svoje ljudstvo sužnosti in mu ugasil žejo v puščavi. Voda je prerokom podoba tvoje nove zaveze s človeštvom. Jezus jo je posvetil v Jordanu, da je v kopeli novega rojstva prenovil našo grešno naravo. Naj bo ta voda spomin krsta, ki smo ga prejeli. Ko bomo z njo kropili svoj dom in dobrine, ki nam jih daješ, pa naj nam bo znamenje tvojega varstva in tvoje bližine. Po Kristusu, našem Gospodu.

Vsi: Amen.

Vodi lahko dodamo nekaj soli.

Blagoslov ognja

Kjer je navada, da z blagoslovljenim ognjem pripravimo velikonočno jedila, se pokrižamo in zmolimo tedaj, ko zanetimo štedilnik ali peč, blagoslovno molitev.

V: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

V: Vsemogočni Bog, Oče luči, po svojem Sinu si prinesel vernikom sijaj svoje slave. Prosimo, blagoslovi ta ogenj ...

Na tem mestu naredimo nad ognjem križ.

... in nam podeli, da bodo letošnji velikonočni prazniki v nas tako razvneli hrepenenje po nebesih, da se bomo popolnoma prenovili in nekoč prišli v slavo večne velike noči. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki je za nas trpel, umrl in vstal od mrtvih ter s teboj živi in kraljuje vekomaj.

Vsi: Amen.

VELIKONOČNA VIGILIJA

Praznovanje Jezusovega vstajenja

PRIPRAVIL
KLAUS EINSPIELER

Velika noč je noč bedenja. Čas preživimo skupaj, si pripovedujemo, molimo in beremo. Tukaj najdete nekaj predlogov. Lahko jih povežete z večerno pobožnostjo in prižigom velikonočne sveče ali jih razporedite čez večer. Pustite svečo prižgano, dokler ne greste spat in postavite velikonočno luč na okno kot znamenje upanja.

Praznovanje vodi družinski član (V). Pripravite si (velikonočno) svečo, mor-da posodo z vodo, Sveto pismo in primerno glasbo.

Prižgemo velikonočno svečo.

Na začetku praznovanja prižgite svečo oz. velikonočno svečo. Zahvaljujemo se za velikonočno luč.

V: Zahvaljujemo se ti, Bog, naš Rešitelj. Pusti sonce, da vzhaja in zahaja, in urejaš čas po ritmu nebesnih teles. Daješ nam luč in spodbujaš življenje. Dobri Bog:

Vsi: Hvala ti.

V: Mrak v nas zbuja strah, a zate je tema svetla kot dan. Zato imaš z nami usmiljenje in nas ne pušiš samih. Dobri Bog:

Vsi: Hvala ti.

V: Nekoč si se svojemu ljudstvu prikazal kot ognjeni steber, da bi mu pokazal pot iz suženjstva. Tako daješ zatiranim pogum in se zavzemaš za sključene. Dobri Bog:

Vsi: Hvala ti.

V: Tvoj Sin Jezus Kristus, je pretrpel temo smrti v zaupanju vate, ki si njegov nebeški Oče. Bil je človek kot mi, tudi strah pred smrtjo mu ni bil tuj. Dobri Bog:

Vsi: Hvala ti.

V: Kakor sonce zjutraj vzhaja, je Jezus vstal iz groba in premagal smrt. On je luč, ki nikoli ne ugasne, v njegovi veliki noči najdemo tolažbo. Dobri Bog:

Vsi: Hvala ti.

V: Ostani z nami in daj nam pogum: v plamenu sveče, v besedah in kretnjah, v tihi molitvi.

Vsi: Amen.

Aleluja in evangelij

Pred evangelijem lahko zapojete alelujo. Melodija: Gloria 171 (<https://www.youtube.com/watch?v=HKQuC67OzvQ>) ali drug napev, ki ga imate v ušesih.

Preberite evangelij o Jezusovem vstajenju.

Po soboti, ko se je svital prvi dan tedna, sta prišli Marija Magdalena in druga Marija pogledat grob. In glej, nastal je močan potres, kajti Gospodov angel je prišel iz nebes. Pristopil je in odvalil kamen ter sedel nanj. Videti je bil kakor blisk in njegovo oblačilo je bilo belo kakor sneg. Od strahu pred njim so stražarji vztrepotali in postali kakor mrtvi. Angel pa je nagovoril ženi: »Ne bojta se! Vem, da iščeta Jezusa, križanega. Ni ga tukaj. Obujen je bil, kakor je rekel! Stopita sem in poglejta kraj, kamor so ga položili. Hitro pojdita in povejta njegovim učencem: »Obujen je bil od mrtvih! Pred vami pojde v Galilejo, tam ga boste videli.« Glejta, povedal sem vama.« Hitro sta zapustili grob in s strahom ter velikim veseljem stekli sporočit njegovim učencem. In glej, naproti jima je prišel Jezus in rekel: »Pozdravljeni!« Oni dve sta pristopili, mu objeli noge in se mu poklonili. Tedaj jima je Jezus rekel: »Ne bojta se! Pojdita in sporočita mojim bratom, naj gredo v Galilejo; tam me bodo videli.« (Mt 28,1-10)

Če želite praznovanje skrajšati, ga lahko tukaj zaključite s skupno molitvijo očenaša in s sklepno molitvijo na strani 18.

Velikonočna pesem

Zdaj lahko zapojete velikonočno pesem, na primer »Zapoj veselo, o kristjan«, Gloria 175. Velikonočne pesmi najdete tudi na spletu.

Pripovedovanje, branje

Če želite, si zdaj vzemite čas za branje in pripovedovanje. Vmes si lahko zavrtite velikonočne pesmi. Pripovedujte si med seboj zgodbe iz svojega življenja. Da bo bolj napeto, lahko kockate, o čem si pripovedujete. Izbor tem:

- Moja najlepša velika noč.
- Kako smo praznovali veliko noč v mojem otroštvu?
- (Majhen) čudež, ki sem ga doživel.
- O dragi osebi, ki je že pokojna.
- Kako si predstavljam nebesa?
- Kje bi lahko pomagal?

Pokličite nekoga, za katerega veste, da je danes sam.

Drug drugemu berimo iz Svetega pisma (otroci radi berejo tudi iz otroškega Svetega pisma). Poleg velikonočnih zgodb lahko preberete tudi naslednja besedila iz Stare zaveze:

1. Mojzesova knjiga: 1 Mz 1,1-2,3 – Stvarjenje

1. Mojzesova knjiga: 1 Mz 6,5-9,17– Noetova rešitev

1. Mojzesova knjiga: 1 Mz 15,1-21– Božja zaveza z Abrahamom

2. Mojzesova knjiga: 2 Mz 14,5-15,1–
Rešitev v Rdečem morju
Jerermija: Jer 31,31-34 – Nova zaveza
Ezekiel: Ez 37,1-14 – Videnje vstajenja
Izraela

Blagoslov

Pripravite lepo posodo z vodo. Zmolite blagoslov (glejte besedilo pri veliki soboti) in se v spomin svojega krsta pokrižajte. Starši naredijo križ na čelo otrokom in otroci staršem.

Praznovanje sklenemo z očenašem in naslednjo molitvijo:

V: Ostani pri nas, Gospod,
ob koncu dneva,
ob koncu življenja,
ob koncu sveta.
Ostani pri nas
s svojo milostjo in dobroto,
s svojo sveto besedo,
s svojo tolažbo in blagoslovom.
Ostani pri nas,
ko pride nad nas
noč tegob in strahu,
noč dvomov in preprirov,
noč grenke smrti.
Ostani pri nas
in pri vseh verujočih
zdaj in vekomaj.
Vsi: Amen.

IMPULZ

Praznovanje svobode

Velika noč je velik praznik svobode. Najstarejša velikonočna zgodba pripoveduje o osvoboditvi zatiranih ljudi izpod suženjstva v Egiptu. Od takrat je rečeno: »To noč naj bedijo za Gospoda vsi Izraelovi sinovi iz roda v rod« (2 Mz 12,42).

To se uresničuje tudi v pogledu na Jezusa. Zato Cerkev poje v velikonočni hvalnici: »To je noč, v kateri je Kristus zdrobil verige smrti in kot zmagovalec vstal od mrtvih!«

Torej je velika noč praznik preobrazbe. Iz žalosti v veselje, iz suženjstva v svobodo in sredi teme smrti zasije novo življenje. Velika noč – vir upanja in zaupanja, da trpljenje in smrt nimata zadnje besede. Gre lahko človek po tej eksploziji življenjske moči spat? Verjetno ne. Zato ostajajo ljudje že od nekdaj budni, da se spominjajo, kako je Bog ravnal, in si pripovedujejo o Božjem delovanju: v naši lastni življenjski zgodbi in v veliki zgodovini Svetega pisma. Ostani-te torej skupno budni na veliko noč. Pripovedujte si zgodbe iz svojega življenja, ko ste čutili, da vas Bog ni pustil samih.

In: berite Sveto pismo, posebej, če v svojem srcu čutite temo in strah. Pustite se obdariti od te knjige, ki ljudem že tri tisočletja vliva upanje. Tu boste našli nekaj idej. Z njimi lahko oblikujete kratko umiritev/molitev/pobožnost. Predloge lahko razdelite tudi na celotni večer.

Praznovanje Jezusovega vstajenja

Kristus je vstal! To praznujemo na veliko noč. Smrt je premagana. Bog, ki je življenje, je zmagal. Besedilo iz Svetega pisma, ki ga beremo danes, gre spet korak nazaj ali bolje rečeno, popelje nas v resničnost. Za vrnitev v življenje po travmatičnih izkušnjah je potreben čas – in ljubezen. Mnogi, ki so se morali posloviti od svojih ljubljenih, bodo verjetno v tem besedilu našli vidike svojih občutkov.

Brali smo o Mariji Magdaleni, ki je imela, kot izvemo iz Svetega pisma, do Jezusa poseben odnos. Še vedno pod vtisom križanja in smrti gre v grob, da bi do neke mere razumela, kaj se je zgodilo. Prvi dan je in še vedno je temno, kar verjetno pomeni, da nič ni več tako, kot je bilo, temno je na svetu, v življenju, v srcu – in vendar se začne nov čas. Najde prazen grob – zmeda se poveča. Prijatelja, ki pride-ta mimo, se sama tudi ne znata spopasti s situacijo, k zadevi pristopita racionalno. Zagledata prazen grob – kot pravijo dejstva – in se vrne-ta domov. To se ju dotakne na različne načine – pomen praznega groba še ne prodre v srce. Marija ostane. Zapi-sano je, da »se je sklonila v grob.« Preda se svoji žalosti. Tudi ko jo Jezus vpraša razlog njenih solza, ga ne prepozna. Tako močan vpliv ima bolečina nanjo. Nato jo Jezus pokliče po njenem imenu. Marija v tem trenutku spozna – on ni mrtev. Kakor koli je prišla do tega spoznanja – ravno ta trenutek je prinesel spremembo. Zdaj se lahko obrne. Iz groba proti življenju. Prvo hrepenenje, ki se porodi, je ohraniti ta trenu-tek srečanja – morda bo vse tako, kot je bilo. »Ne oklepaj se me,« pravi Jezus. Nič ne bo tako, kot je bilo, toda ljubezen daje gotovost, da življenje zmaga. Bog je lju-bezen. Ne oklepajte se idej, ki vas hromijo. Pustite teči Božjemu duhu – da vas bo življenje objelo.

Praznovanje na velikonočno nedeljo

Priprave:

- Pripravite kraj za praznovanje: s prtom, svečo, Svetim pismom, rožami ...
- Predlogi za pesmi so vzeti iz Glorie.
- Lahko požete druge pesmi ali izberete skladbe (z zgoščenk, z interneta ...) in jim prisluhnete.
- Razdelite si naloge (M = molivec/molivka – on/ona vodi pobožnost, L: lektor/lektorica V: vsi)
- Preden pričnete s praznovanjem, ostanite nekaj minut v tišini, da se zberete.

Velika noč – Praznovati življenje

Prižgite svečo.

M: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. **V:** Amen.

L: V tem času, ko smo pozvani, da »držimo razdaljo«, istočasno zaznavamo, kako tesno smo povezani med seboj ljudje po vsem svetu. To nas lahko straši, ker nikomur ne zagotavlja celovite varnosti – obenem pa to daje upanje, ker ljudje na novo odkrivajo solidarnost in ljubezen do bližnjega. Sveto pismo vedno znova pripo-veduje o ljudeh, ki jih brezup in strah vodita v novo življenje. Kar velja za ljudi iz Svetega pisma, velja tudi za nas. Temu lahko zaupamo.

Molitev

M: Gospod Jezus Kristus, vstal si in ne boš nas pustil samih, tudi ko smo žalostni in v temi, ko nas zajamejo razočaranje in dvom, malodušje in strah, skrb in zmeda.

V: Ljubezen Vstalega – odreši nas.

M: Žalost spremeni v radostno veselje, dvom v zaupanje, malodušje v domišljijo, skrb v trdno vero.

V: Veselje Vstalega – napolni nas.

M: Ti pomirjaš valove zmede, razsvetljuješ temo naših src, namakaš sušo naših duš, zdraviš rane v našem življenju.

V: Mir Vstalega – prebivaj v nas.

Aleluja

L: Poslušali bomo evangelij po Janezu.

Prvi dan tedna je prišla Marija Magdalena navsezgodaj, še v temi, h grobu in je videla, da je kamen odstranjen od groba. Tedaj je stekla in prišla k Simo-nu Petru in k drugemu učencu, ki ga je imel Jezus rad, ter jima rekla: »Gos-poda so vzeli iz groba in ne vemo, kam so ga položili.« Peter in oni drugi učenec sta šla ven in se odpravila h grobu. Skupaj sta tekla, vendar je drugi učenec Petra

prehitel in prvi prišel h grobu. Sklonil se je in videl povoje, ki so ležali tam, vendar ni vstopil. Tedaj je prišel tudi Simon Peter, ki je šel za njim, in stopil v grob. Videl je povoje, ki so ležali tam, in pritič, ki je bil na Jezusovi glavi, vendar ni ležal s povoji, temveč posebej zvit na drugem mestu. Tedaj je vstopil tudi oni drugi učenec, ki je prvi prišel h grobu; in videl je in veroval. Nista še namreč umevala Pisma, da mora vstati od mrtvih. Nato sta se učenca vrnila domov.

Marija pa je stala zunaj pred grobom in jokala. Med jokom se je sklonila v grob in zagledala dva angela v belih oblačilih. Sedela sta eden pri vzglavju in eden pri vznožju, kjer je bilo položeno Jezusovo telo. Rekla sta ji: »Žena, zakaj jokaš?« Dejala jima je: »Mojega Gospoda so odnesli in ne vem, kam so ga položili.« Ko je to rekla, se je obrnila in zagledala Jezusa. Stal je tam, pa ni vedela, da je Jezus. Jezus ji je rekel: »Žena, zakaj jokaš? Koga iščeš?« Mislila je, da je vrtnar, in mu rekla: »Gospod, če si ga ti odnesel, mi povej, kam si ga položil, in ga bom jaz odnesla.« Jezus ji je dejal: »Marija!« Ona se je obrnila in po hebrejsko rekla: »Rabuni!« (kar pomeni Učitelj). Jezus ji je rekel: »Ne oklepaj se me! Kajti nisem še šel gor k Očetu; pojdi pa k mojim bratom in jim povej: »Odhajam gor k svojemu Očetu in vašemu Očetu, k svojemu Bogu in vašemu Bogu.«

Marija Magdalena je šla in učencem sporočila: »Gospoda sem videla,« in to, kar ji je povedal. Aleluja

Psalm 118

Odpev: Laudate omnes gentes (Hvalite vsi rodovi; Gloria 844)

Prošnje:

M: Bog življenja, k tebi prihajamo s svojimi prošnjami:

L: Prosimo za vse ljudi, ki so bolni, za vse, ki jih skrbi za prihodnost, za vse, ki jih mučita strah in upub.

V: Bog, bodi ti njihovo upanje.

L: Prosimo za ljudi, ki so na begu, ki morajo živeti v bedi in ne vidi-jo luči za svoje življenje.

V: Bog, bodi ti njihovo upanje.

L: Prosimo te za nas, daj nam pogum in ustvarjalnost, vztrajnost in državljanski pogum, da bomo delovali, kjer koli so potrebna naša dejanja.

V: Bog, bodi ti naše upanje.

TIŠINA (za osebne molitvene prošnje)

L: Prosimo za vse umirajoče. Pripelji jih k svoji luči.

V: Bog, bodi ti njihovo upanje.

M: Dobri Bog, zaupamo, da bomo pri tebi našli življenje. Okrepi našo vero in usliši našo molitev po Jezusu Kristusu, našem Gospodu. Amen.

M: Vse, kar gane naša srca, vzemimo v molitev, ki nas jo je naučil Jezus.

V: Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime. Pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom, in ne vpelji nas v skušnjavo, temveč reši nas hudega. Amen.

Molitev za blagoslov (iz Irske):

M: Gospod naj bo prej teboj, da ti pokaže pravo pot. Gospod naj bo ob tebi, da te objame in te varuje pred nevarnostjo. Gospod naj bo za teboj, da te varuje pred zahrbtnostjo zla. Gospod naj bo pod teboj, da te ujame, če padeš. Gospod naj bo v tebi, da te potolaži, ko si žalosten. Gospod naj bo okoli tebe, da te brani, če te drugi napadajo. Gospod naj bo nad tabo, da te blagoslovi.

To naj nam podeli usmiljeni in ljubeči Bog, Oče in Sin in Sveti Duh.

V: Amen

DUHOVNA MISEL

Križani in vstali Jezus, zaveznik in pomočnik

Daleč naokrog se je hitro razširila vest, da je italijanski duhovnik Giuseppe Berardelli, župnik v Casnignu v okolici Bergama, svoj respirator prepustil mlajšemu pacientu. Respirator, ki bi mu morda rešil življenje, so spoštovanemu dušnemu pastirju kupili župljani. V noči od 15. na 16. marec je umrl zaradi koronavirusa. Videl sem ga na sliki – zrela, nasmejana dobričina.

Da ne bo zdaj kdo rekel, da je takšna odločitev s 72-imi leti lahka. Dokler se nam obeta zdravje, se življenja pač radi oklepamo, saj je mogoče doživeti dosti lepega tudi v jesenskem obdobju našega življenja.

Ne glede na to, kako nam aktualni koronavirus omejuje užitke življenja, gre ob nabiranjju življenjskih let bistveno tudi za spoznanje, kakšno dimenzijo življenja nam odpira velika noč. Krščanska vera nam nudi pobočje, po katerem se lahko vzpenjamo više in više na lestvici osebnostne zrelosti. Veliki teden z viškom velike noči, ko dokončno zmagaja življenje nad vsem tem, kar ga mrtvi, pa je na tej poti poseben klanec. Tu veljajo popolnoma drugačni kriteriji, kot jih moramo bolj ali manj sprejemati v toku vsakdanjosti. Tu ne odločajo ne hitrost, ne moč, ne inteligenca, ne tehnične zmogljivosti in nikakršne zmagovalne spretnosti. Še sploh pa ne kakšne materialne zaloge, temveč zavestna odprtost naše najgloblje notranjosti. Ob tem odpiranju bomo polagoma spoznali, da Jezus ne izpusti nobenega človeškega koraka, da odločno stopi tudi na pot največjega trpljenja, a v Njegovi poti je zaobjeta tudi moja pot.

Odprt grob velikonočnega jutra nam kliče, da smrtonosni križ na tej poti ni zadnja postaja. Vstali Kristus odpre vrata v življenje.

To ni samo tolažba za življenje po smrti. Vstali Kristus osnovno spremeni pojmovanje zemeljskega, sedanjega, tukajšnjega. Ugotavljamo, kako življenje v luči Vstalega postaja bogato, kjer ga z drugimi delimo, ga drug drugemu omogočamo v nešteti majhnih in občasno večjih potezah vsakdanjosti, pa tudi v daljnosežnih odločitvah življenja.

Krog zaključujem zopet s koronavirusom: prisrčna zahvala vsem tistim, ki skrbite za obtele, ki do onemoglosti ostajate ob njih in jim skušate povrniti zdravje. Prisrčna hvala družinam z otroki in ostarelimi, za katere je sedanja situacija gotovo velik izziv. In ne nazadnje prisrčna hvala vsem tistim, ki v tem času sploh omogočate naše življenje.

STANKO OLIP

redakcija@nedelja.at

Stanko Olip je dekan dekanije Beljak-dežela ter provizor far Loče in Bekštanj.

BELA NEDELJA

NEDELJA BOŽJEGA USMILJENJA
19. APRILA 2020

Evangelij

Jn 20,19-31

Pod noč tistega dne, prvega v tednu, ko so bila vrata tam, kjer so se učenci zadrževali, iz strahu pred Judi zaklenjena, je prišel Jezus, stopil mednje in jim rekel: »Mir vam bodi!« In ko je to rekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se razveselili, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je Jezus spet rekel: »Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošiljam.« In ko je to izrekel, je dihnil vanje in jim dejal: »Prejmite Svetega Duha! Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.«

Tomaža, enega izmed dvanajsteh, ki se je imenoval Dvojček, pa ni bilo med njimi, ko je prišel Jezus. Drugi učenci so mu torej pripovedovali: »Gospoda smo videli.« On pa jim je rekel: »Če ne vidim na njegovih rokah rane od žebeljev in ne vtaknem prsta v rane od žebeljev in ne položim roke v njegovo stran, nikakor ne bom veroval.«

Čez osem dni so bili njegovi učenci spet notri in Tomaž z njimi. Jezus je prišel pri zaprtih vratih, stopil mednje in jim rekel: »Mir vam bodi!« Potem je rekel Tomažu: »Položi svoj prst sem in poglej moje roke! Daj svojo roko in jo položi v mojo stran in ne bodi neveren, ampak veren.« Tomaž mu je odgovoril in rekel: »Moj Gospod in moj Bog!« Jezus mu je rekel: »Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa verujejo!«

Jezus je vpričo svojih učencev storil še veliko drugih znamenj, ki niso zapisana v tej knjigi; ta pa so zapisana, da bi vi verovali, da je Jezus Mesija, Božji Sin, in da bi s tem, da verujete, imeli življenje v njegovem imenu.

1. berilo

Apd 2,42-47

2. berilo

1Pt 1,3-9

DUHOVNA MISEL

Jezus odpira zaklenjena vrata

Vevangeljskem odlomku druge velikonočne nedelje beremo, kako Jezus na večer prvega dne v tednu skozi zaklenjena vrata stopi med svoje učence in jim zaželi mir.

Govor o zaklenjenih vratih v času koronavirusa čudno odjekne. Čim več časa naj bi ostajali za zaklenjenimi vrati, da bi drug drugega varovali pred nalezljivo boleznijo. Pri upoštevanju tega navodila nam pomaga tudi določen strah pred tem, da bi se okužili.

Globlji strah občutijo Jezusovi učenci. Po tem, kar so doživeli pretekle dni, je še kako razumljivo, da so za zaklenjenimi vrati. Neposredno se čutijo ogrožene. V drugič jim Jezus zaželi mir, nato dihne vanje in jim izreče zelo pomenljive besede: »Prejmite Svetega Duha! Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni, katerim jih zadržite, so jim zadržani.«

Kakšen preobrat! Duh vstalega Jezusa popolnoma spremeni učence. Do kosti in mozga so bili prestrašeni, zdaj pa so, napolnjeni s Svetim Duhom, poslani, da oznanjajo mir, odpuščanje in spravo. Iz za zaklenjenih vrat strahu bodo osvobojeni z duhom Vstalega odpirali zaklenjena vrata jeze, zamerljivosti, krivice in nespravljivosti.

»Ni mogoče,« s temi besedami mnogim apostol Tomaž govori iz srca. Jezus prepriča tudi njega in blagruje tiste, ki velikonočnega preobrata niso doživeli, in ga vendar sprejemajo z vernim srcem.

Kdo bi mogel reči, s koliko zaklenjenimi vrati imamo opraviti v svojem življenju? Dostikrat že malenkosten nesporazum vodi do razprtije in posledično do dolge zamere. Koliko vrat ostane zaklenjenih? Ali zmoremo odpirati lastna zaklenjena vrata? Po resnici povedano prav tu dostikrat začitimo nemoč svoje človeške narave.

Velikonočni Jezus, ki je prehodil vse tegobe te narave prav tja do smrti na križu, more in hoče vso našo existenco postaviti v povsem novo luč. Luč Vstalega ne ugasne več, nenehno nas obseva. Učinkuje pa šele, ko se mi zavestno postavimo v njen sij. V tej luči bomo lahko našli tudi ključ za prenekatera zaklenjena vrata svojega življenja in jih pomagali odpirati tudi drugim.

STANKO OLIP

redakcija@nedelja.at

Stanko Olip je dekan dekanije Beljak-dežela ter provizor far Loče in Bekštanj.